

cogitari medium. Nam vel illud esset per mixturem seu participationem utriusque extremi; et hoc non, quia ille status sub priori membro perfectionis acquirendæ comprehenditur, ut ex dictis intelligi potest, et magis ex dicendis de statu religioso constabit; vel esset per carentiam utriusque extremi; et hoc etiam non erit medium respectu talis divisionis, quia nullo modo continebitur sub diviso. Sicut inter doctorem et discipulum non datur medium, in genere utique studentium, seu eorum qui litteras profitentur, licet extra illud genus possit dari medium per utriusque muneris abnegationem: ita ergo est in præsentia. Atque ita satis probata sunt omnia quæ proposuimus, ac subinde divisionem optimam ac necessariam esse.

8. *Solvitur ratio dubitandi.* — Ad rationem igitur dubitandi respondemus imprimis, recte distingui illa duo membra ex finibus per se primo intentis in illis statibus, scilicet, perfectionis propriæ, vel aliorum, et consequenter ex diversis mediis, actionibus, quæ ad illos fines per se ordinantur. Deinde, de statu perfectionis exercendæ, dicimus posse aliquem exercere opera perfectionis, licet perfectus non sit; sicut potest castitatem alteri persuadere, qui castus non est; et paupertatem, qui non est pauper. Et ratio est, quia propria perfectio non est principium adæquatum actionum perfectarum, præsertim earum quæ ad alios perficiendos ordinantur. Et ideo potest aliquis esse perfectior, licet non sit perfectus. Ut autem sit in statu perfectionis, satis est quod sit in statu perficientis, licet ipse perfectus non sit. Quia vero hic modus operandi perfectionem nimis imperfectus et inefficax est, et moraliter vix potest cum fructu fieri, juxta verbum Christi, Matth. 5: *Si sal evanuerit, in quo salietur, ideo concedimus, statum hunc perfectionis exercendæ, ut recte assumatur et exerceatur, requirere personalem perfectionem in eo qui talem statum profitetur.* Unde optimus ordo erit, quod in tali persona perfectio antecedit, tanquam dispositio ad illum statum conveniens, et maxime necessaria, ut significavit Christus Dominus, quando a Petro, priusquam Vicarium suum illum crearet, interrogavit: *Amas me?* Matth. 21, quod in omnibus ad talem statum perfectorum assumendis locum habet. Non est autem necesse ut illa perfectio personalis in aliquo statu perfectionis acquisita sit; potest enim extra statum perfectionis comparari; et ideo, licet hic status requirat perfectionem personæ, ut bonam

dispositionem ad illum, non ideo ipse erit status perfectionis acquirendæ, nec per se illam præstabit, sed aliunde illam petet. Nec inde sequitur, ut in fine illius rationis inferebatur, hunc statum perfectionis non esse bene ac prudenter institutum; quia prudens alicujus status institutio non postulat ut ipsemet status conferat vel doceat, aut aliter secum afferat omnem bonam dispositionem ad illum necessariam. Sicut Episcopatus requirit scientiam, non tamen illam confert. Pertinet ergo ad prudentiam assumentis et conferentis tale munus, ut sine tali dispositione non detur vel assumatur; non vero quod status ipse illam per se tribuat.

9. *Status perfectionis exercendæ non constituit hominem in periculo perditionis.* — Unde non sequitur, ut ulterius inferebatur, quod talis status constituat hominem in periculo propriæ damnationis, obligando ad opera perfecta, et non dando perfectionem; sed ipse homo se constituit in periculo, si absque debita dispositione talem statum accipiat. Ne tamen videamur nimiam obligationem imponere talem statum assumentibus, addimus, licet convenientissimum sit et longe melius non assumere munus perficiendi alios, nisi post multam propriæ perfectionis exercitationem et acquisitionem, nihilominus non esse simpliciter et ex præcepto necessarium, ut in re ipsa et in executione talis perfectio præcedat. Sed satis est ut proposito et voluntate de se efficaci habeatur, saltem quoad implenda omnia, quæ ex vitalis muneris necessaria sunt, et sub obligationem cadunt, quamvis perfectissima sint. Qualia sunt, pro ovibus animam ponere, Joan. 10, et pro earum salute vigilare, et convenienter illas pascere, ut 1 Petri 5 docetur. Ac denique non est extra rationem hujus status, quod in eo simul exerceatur perfectio, vel acquiratur, vel jam acquisita augeatur. Nam, ut bene notavit Gerson, in priori tract., litt. V, ad finem, licet status prælatorum sit status perfectionis exercendæ, hoc tamen non obstat quin illomet exercitio perfectionem acquirant, vel in illa crescant, quia non sunt in summo perfectionis, sed in illa semper crescere possunt; et ipsa opera, quæ exercent, quo perfectiora sunt, eo sunt ad crescendum in virtute aptiora. Sed quia hoc non est per se intentum ex vi illius status, sed quod aliorum saluti et perfectioni studeatur, idcirco hinc sumit suam veluti specificationem, et divisionem ab alio statu.

10. *Solvitur quod contra aliud divisionis*

membrum objiciebatur. — Et ita obiter satisfactum est ad id quod ex parte alterius membri objiciebatur, quia in statu perfectionis acquirendæ, seu religioso, non tantum acquiritur, sed etiam exercetur perfectio; imo tunc maxime exercetur, cum magis est acquisita, seu magis aucta. Est enim id verissimum; sed illud exercitium semper est ad acquisitionem propriæ perfectionis necessarium, et quia perfectio hujus vitæ non habet in illa intrinsecum terminum, sed in perpetuo augmento maxime consistit, ideo semper exercetur, ut crescat, semperque est exercitium pertinens ad statum perfectionis acquirendæ.

CAPUT XV.

UTRUM EPISCOPATUS SIT STATUS PERFECTIONIS EXERCENDÆ, SEU PERFECTORUM AC PERFICIENTIUM.

1. In præcedenti capite supposuimus Episcopos esse in statu perfectionis, quem exercendæ, seu communicandæ perfectionis appellamus; nunc autem illud probare et amplius explicare necessarium est. Non est tamen in animo omnia, quæ ad munus Episcopale, et ad obligationes Episcoporum pertinent, in præsentia opere tractare; licet magna ex parte id fecerit D. Thomas, in 2. 2, q. 185, per totam; quoniam et ab instituto præsentis operis alienum est, et juxta mentem ac distributionem nostram proprium locum habet in tomo 6, ad tertiam partem D. Thomæ, ubi cum sacramento Ordinis totam ecclesiasticam hierarchiam (si Deus vires et vitam concesserit) elucidare pro viribus desideramus. Solum ergo nunc consideramus Episcopatum sub ratione status perfectionis, quoniam ad complementum hujus materiæ, et exactam cognitionem et distinctionem statuum necessarium est.

2. *Cur Episcopatus inter status numeretur.* — *Prima ratio dubitandi.* — Primum ergo dubitare quis potest, cur Episcopatus inter status numeretur, cum ad ministeria potius pertineat, quæ nos, in c. 1 et 2, ab statibus distinximus, et a præsentia consideratione rejecimus. Quod autem Episcopatus ministerium sit, constat ex Paulo ad Ephes. 4, dicente: *Alios autem Pastores et Doctores ad consummationem Sanctorum in opus ministerii.* Unde 1 ad Timotheum 4, ad illum, tanquam ad Episcopum scribit: *Hæc proponens fratribus, bonus eris minister Christi Jesu.*

Et frequenter in suis epistolis se, et alios Apostolos ministros Christi vocat, quibus in ministerio Episcopi successerunt. Est ergo Episcopatus unum ex potissimis Ecclesiæ ministeriis; non est ergo status. Quia ministerium ordinatur ad aliorum salutem, in quo habet convenientiam cum gratia gratis data; status vero ad propriam perfectionem habentis instituitur, quæ non semper est conjuncta cum aliorum perfectione, sicut nec gratia gratis data gratum facientem per se conjunctam habet.

3. *Secunda ratio dubitandi.* — Accedit secundo, quod Episcopatus non habet immobilitatem ad rationem status necessariam, quod in hunc modum declaro. Nam in Episcopatu duo possunt considerari, scilicet, consecratio et prælatio. Prior immobilis est et indelebilis; illa tamen non constituit statum perfectionis, quia non obligat ad aliqua opera perfectionis, sed tantum præbet quamdam capacitatem et potestatem ad Episcopales actiones exercendas, quatenus ad solam potestatem ordinis pertinent; non tamen dat pastorale jus, nec per se obligat ad aliqua opera consilii vel perfectionis; nec per se habet annexum votum castitatis, neque aliud simile; neque ex vi sua obligat quasi ex officio ad perficiendum vel illuminandum alios; sed ad summum propter quamdam personæ dignitatem tenebitur talis persona majus exemplum virtutis et honestatis præbere intra latitudinem præceptorum, quæ obligatio communis est omnibus personis in aliqua dignitate constitutis, servata proportione; per se autem non sufficit ad specialem statum constituendum, multoque minus ad statum perfectionis. Altera vero pars de Episcopatu, quoad prælaturam ipsam, seu pastorale munus, licet officium perfectionis esse videatur, non tamen habet immobilitatem ad rationem status necessariam. Nam (ut supra dixi) immutabilitas moralis status duas obligationes requirit: una est ad ipsa opera perfectionis exercenda, quamdiu persona in tali munere vel vivendi modo permanet; alia est ad permanendum in tali munere seu quasi servitute. Prælati vero licet, dum habet Episcopatum, obligetur ad actiones ejus ex vi muneris, non tamen obligatur ad permanendum semper in illo officio; quia nec ex natura rei, nec ex speciali voto aut pacto ad hoc obligatur. Quod si fortasse lege positiva canonica talis obligatio Episcopo imposita est, illa est valde extrinseca, et non sufficit ad statum constituendum; quia ipsa etiam est facile mu-

tabilis, et quia etiam curatis et aliis inferioribus praelatis tale præceptum potest imponi.

4. *Tertia ratio dubitandi an Episcopatus sit status perfectionis.* — Tertio, quamvis deimus Episcopale munus habere aliquam rationem generalem status, potest specialiter dubitari de differentia illa perfectionis, quomodo in ipsum conveniat. Quia status perfectionis præter præcepta debet amplecti consilia saltem aliqua, obligando aliquo modo ad aliqua supererogationis opera; Episcopatus autem non obligat ad ulla consilia servanda, quia nec obligat ad castitatem ex vi sua (ut supponimus). Quamvis enim Episcopi obligentur nunc ad castitatem, non est ex peculiari titulo Episcopatus, sed ex generali ratione sacri ordinis, qui ad Episcopalem consecrationem antecedit; et illa etiam obligatio non nascitur ex ipso sacro ordine, ut talis est, sed ex Ecclesie institutione, qua votum castitatis tali ordini annexum est. Et præterea, si tale votum aliquo modo statum perfectionis constituit, non est perfectionis exercendæ, sed acquirendæ, saltem incomplete, quæ omnia in sequentibus explicabuntur et ostendentur. Nec etiam obligat Episcopatus ad evangelicam paupertatem, quia Episcopus et est capax domini temporalium bonorum, et de facto illud habet sine ulla repugnantia sui status, nullumve defectum contra illum committendo. Idemque est de voluntaria obedientia; nam, si quam promittit Episcopus summo Pontifici, illa promissio non cadit in materiam liberam, sed alioqui de se necessariam, quam magis confirmat; quod non satis est ad statum perfectionis. Denique idem est de quibuscumque aliis operibus supererogationis; quia, licet Episcopus ratione muneris ad aliqua ex præcepto teneatur, ad quæ antea non obligabatur, id non satis est ad statum perfectionis; nam id commune est omnibus novum munus assumentibus, ut patet in parochis, praelatis inferioribus Episcopis, Doctoribus cathedras regentibus, imo etiam in regibus, et quibuscumque aliis gubernatoribus. Ipsi ergo licet ratione munerum speciales habeant obligationes, nihilominus dici non possunt consilia servare, sed præcepta, quia suis muneribus satisfaciunt. Et ideo non possunt propter eam causam statum perfectionis habere. Idem ergo erit in Episcopis.

5. *Certum omnino est Episcopatum esse statum perfectionis.* — Probatur primo ex traditione et consuetudine Ecclesie. — Nihilominus omnino asserendum est Episcopos, ratione

pastoralis muneris, esse in statu perfectionis, non tanquam in via ad illum, sed tanquam in termino, qui proprie dicitur status perfectorum et perficientium. Ita docet D. Thomas in locis citatis, et consentit Gerson., nec aliquis Scholasticorum dissentit. Probari potest ex antiqua traditione, et communi consensu Ecclesie. Quem possumus imprimis colligere ex honorificis titulis et nominibus quibus tota antiquitas Episcopos condecoravit. Nam imprimis olim vocabantur sancti, vel sanctissimi, non propter personalem sanctitatem, quæ incerta et occulta est, sed propter status perfectionem. Ita legimus frequenter in antiquis Conciliis, præsertim in Ephes., in multis epistolis, et in Chalcedon., in principio, cum Episcopi recensentur, et in Clement. 1, § 1, de pœnis, ex hac appellatione inter alias, excellentia Episcopatus colligitur: *Episcopi*, ait, *dicuntur sanctissimi, Christi legati spirituales Patres, columnæ Ecclesie*, etc. Hinc etiam Justinianus imperator, in collat. 9 Authenticorum, inscripsit titulum 15: *De sanctissimis Episcopis*, et in pluribus ejus tituli capitibus eos ita compellat, et beatos, ac Deo amabiles, et aliis similibus encomiis excellentiam illius status recognoscit. Et similia repetit in multis legibus, C. de Episcopis et clericis. Maxime vero ponderanda est lex 42, *Nos semper*, ubi perfectionem Episcopalis status, collatione facta ad Apostolicum, sic declarat: *Si Apostoli sacerdotium a Domino Christo Deo nostro accipientes, et omnibus bonis terram implentes, suamque doctrinam omnibus tradentes, nec suæ quidem in hoc mundo concessæ vitæ, ut salutem nostræ inservirent, pepercerunt, an non æquum est, eos, qui in eorum munus succedunt, et sanctis Ecclesiis sacerdotes præsent, puram, atque incorruptam vitam agere, et opes ac pecunias pro nihilo ducere, vitamque suam omnem ad clementissimum Deum referre ac dirigere?* Et infra dicit, Episcopos liberos esse debere a filiorum cura, et omni sollicitudine rerum temporalium, *quia omne illorum studium et cogitatio in Dei cultu et rebus Ecclesie versari debet.* Consonat id, quod Concilium Tridentinum, sess. 23, c. 4, et can. 6 et 7, docet, Episcopos esse successores Apostolorum, et in hierarchico ordine esse præcipuos. Ex quo infert Symmachus Papa, in ep. ad Laur., Episcopum Mediol., quæ habetur 2 tomo Conciliorum, post sextum Synodum Romanam, Episcopum etiam debere sanctitate præcellere, cum sit honore præstantior. Et Innocentius III, in c. *Ex multa*, de Voto, dixit

de Episcopis, quod *sicut dignitate præcedunt, ita religione*, id est, ex vi status præcedere debent. Unde Gregorius, hom. 17 in Evang., Episcopale munus *locum sanctitatis* appellat; et graviter reprehendit eos, qui digne illud non implent, sed *terrenis actibus implicantur*. Quod late ibi prosequitur. Merito ergo in statu perfectionis Episcopi esse dicuntur.

6. *Probatur deinde auctoritate D. Dionysii.* — Præterea Dionysius, c. 5, de Ecclesiast. hierarch., Episcoporum statum sic describit: *Pontificum ordo sacratior, primus est divina speculantium ordinum, idemque et summus et ultimus.* Et infra: *Est igitur Pontificalis ordo, qui consummati virtute suffultus, perfectia quæque hierarchiæ præcipuo et proprio peragit munere*, etc. Et in c. 6 Episcopalem statum religioso anteponit. Et Ignatius, epist. 10 ad Smyrnenses, inter multa alia de Episcopali dignitate ait: *Episcopo nihil majus est in Ecclesia, quia Deo consecratus pro totius mundi salute.* Quibus verbis perfectionem status Episcopalis recte describit. Idem sumi potest ex Athanasio, et aliis Episcopis Alexandrinis, in epist. ad Felicem II, in tom. 1 Conciliorum, ubi Episcopos vocant *Columnas, qui Ecclesiam sustinere, et propriis humeris portare debent.* Item ex Gregorio, lib. 4, epist. 31, ubi affert loca Scripturæ, in quibus Sacerdotes, Angeli et dii appellantur. Et adducit exemplum Constantini, qui tanta veneratione dignos Episcopos censuit, ut deos appellaret. De quo titulo seu appellatione videri possunt, quæ dixi in lib. 3 defensionis fidei, cap. 24, num. 7.

7. *Probatur tertio ex Patribus.* — Multa etiam in hanc rem tradunt Patres, dignitatem Episcopalem commendantes; præsertim Ambrosius, lib. de Dignitate Sacerdotali, cap. 2: *Honor (ait) et sublimitas Episcopalis nullis poterit comparationibus adæquari.* Et c. 3 ait, *nihil esse sublimius Episcopis.* Et infra: *Ne sit honor sublimis, et vita deformis; ne sit deifica professio, et illicita actio; ne sit religiosus amictus, et irreligiosus proventus.* Certe deifica professio plus quam statum perfectionis indicat, cui et *religiosus amictus* et *religiosæ actiones* respondere debent. Similia multa habet Chrysostomus, in lib. de Sacerd. Nam, licet sæpe de sacerdotio generatim loquatur, maxime ad Episcopos sermonem dirigit. Unde in lib. 3, circa medium, sic ait: *Episcopum certe convenit, et studio acri, et perpetua vitæ continentia, tanquam adamantinis armis circumseptum quoquo versum cir-*

cumspicere, etc. Et lib. 6, in principio, Episcopos cum monachis comparans, ait, *Multo majorem vitæ integritatem illis necessariam esse*, quod late prosequitur. Et in Orat. de Sancto Philogon., circa medium, de cura pastoralis Episcopi, si debite fiat, inquit: *Nullum officium hoc Deo charius est.* Ex quibus verbis, et aliis multis similibus, quæ in Patribus inveniuntur, colligimus, eos non tantum docere Episcopos in ordine Ecclesiastico habere præcipuum quemdam locum, et superiorem potestatem, sed etiam ratione sui muneris postulare magnam spiritualem perfectionem in seipsis, ut alios possint perficere, et *esse forma gregis ex animo*, ut Petrus ab eis exigit, 1 epist., cap. 5. Et ita etiam sumi potest assertio ex his, quæ Paulus, in epist. ad Timoth. et Titum, in sanctitate et moribus Episcopi requirit.

8. *Probatur primo in Episcopatu veram rationem status inveniri.* — Obiter solvitur prima ratio dubitandi. — Ut vero hanc veritatem ratione probemus, simulque dubitandi rationibus satisfaciamus, prius ostendendum est quomodo in Episcopatu vera ratio status invenitur; deinde vero, cur perfectionis esse dicatur. Primum probatur ex duabus conditionibus, quas in primo capite hujus libri dixi esse ad statum necessarias. Una est, ut dicat modum essendi in aliqua conditione pertinente ad rei complementum, vel dignitatem, vel commodum vivendi modum. Altera est, ut illa res habeat permanentiam et stabilitatem. Prior autem harum conditionum satis clare invenitur in Episcopatu, præsertim ut includit non solum consecrationem cum potestate ordinis, sed etiam prælationem, seu Episcopale munus cum obligatione sua, et potestate jurisdictionis, prout nunc de illo loquimur. Hæc enim conditio est personæ, ad magnam ipsius dignitatem et perfectionem pertinens. Nam, licet Episcopatus ad aliorum commoda per se primo institutus sit, quia vero illa commoda spiritualia sunt, et per actiones valde perfectas procurantur, non possunt in magnum spirituale bonum ipsiusmet operantis non redundare: nec hoc est a proprio fine ipsiusmet muneris alienum; ita enim ordinatur ad aliorum bonum, ut bonum ipsiusmet habentis non excludat. Nam, ut Paulus ait ad Heb. 5: *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur, in his, quæ sunt ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis.* Et infra: *Quoniam et ipse circumdatus est infirmitate, propterea debet, quemadmodum pro populo, ita*

et pro semetipso offerre. Eademque ratio est de cæteris actionibus, et spiritualibus profectibus. Præterquam quod talis conditio ex natura sua requirit in persona magnam sanctitatem, et affert obligationem exercendi illam, et ita satisfactum est primæ rationi dubitandi. Nam, licet Episcopatus sit ministerium, et sub ea ratione in præsentia non consideretur, nihilominus tale est, ut ratione suæ dignitatis et perfectionis, ad constituendum statum sufficiat, ut in puncto sequenti magis declarabitur. Major difficultas est, quomodo in hoc munere inveniatur stabilitas, seu perpetua obligatio ad statum necessaria, propter rationem dubitandi supra positam.

9. *Solvitur secunda ratio dubitandi.* — Ad quam juxta opinionem aliquorum potest responderi, ad rationem status satis esse quod obligatio exercendi perfecta opera inseparabiliter conjuncta sit cum tali munere, quamdiu in ipso aliquis permanserit. Nam hæc immobilitas seu necessitas quasi composita, seu ex suppositione talis muneris, sufficiens est ad rationem status, etiamsi perseverantia in tali munere voluntaria sit, et per se non cadat sub speciali obligatione. Præsertim quia non est de ratione status immobilitas absoluta, sed satis est quod moraliter sit difficile mobilis, et quod habeat graves causas perseverantis durationis moraliter perpetuæ; tale autem videtur esse Episcopale munus, etiam seclusa speciali obligatione rigorosa permanendi in illo, quia propter suam dignitatem et excellentiam firmiter adhæret.

10. *Displicet tamen solutio.* — *Vera solutio præferenda.* — Sed nihilominus hic modus dicendi nobis non satisfacit, quia illa immobilitas obligationis conditionata, seu ex suppositione muneris valde imperfecta est, cum ex sola libera voluntate conditio illa pendeat, ut in fine capituli decimi dictum est. Nec ex sola dignitate et excellentia muneris nascitur sufficiens immobilitas, si nulla obligatio permanendi in tali munere adjungatur. Tum, quia sicut muneris dignitas ad permanendum in eo invitat, ita difficultas et arduitas deterret etiam prudentissimos homines, qui agnoscunt Episcopatum magis oneris quam honoris esse debere; ut notant Augustinus, lib. 19 de Civit., cap. 19; Hieronymus, epist. 83, ad Ocean.; et Chrysostomus, hom. 10, in 1 ad Timoth. Tam etiam quia utcumque res pendeat ex sola libera hominis voluntate, non potest dici satis firma et permanens, ideoque dicendum est simpliciter Episcopatum habere

absolutam immutabilitatem moralem; quia, eo ipso quod semel acceptatur, secum affert perpetuam obligationem permanendi in tali munere, ita ut non possit pro arbitrio proprio relinquere: ita habetur ex jure inferius referendo. Difficultas vero est in explicando unde talis obligatio oriatur, quæ longiorem postulat disputationem, quam sequenti capite trademus.

11. *Solvitur tertia ratio dubitandi.* — Altera vero pars proposita de differentia constitutiva, ut sic dicam, hujus status, in specie talis status perfectionis, utique exercendæ, facile potest expediri, proprias actiones, ad quas status hic obligat, et personam perpetuo dedicat, considerando. Nam munera Episcopalia perfectissima sunt, ut illuminare, purgare, ac perficere alios. Unusquisque autem status talis est, qualia sunt opera ad quæ ordinatur; nam ab illis quasi speciem sumit, sicut habitus, et alia, quæ ad actus ordinantur; et ideo quales sunt episcopales functiones, talis est hic status. Quod vero tertio loco contra hanc partem objiciebatur, solum probat statum Episcopi non esse statum perfectionis acquirendæ, non vero quod non sit status perfectionis exercendæ. Unde concedimus ad hunc statum constituendum non esse necessaria vota de aliquorum consiliorum observatione; nam de se nullum votum requirit Episcopatus, ut ostensum est. Et licet de facto habeant Episcopi votum castitatis, illud per se non est necessarium ad hunc statum constituendum, ut patet in Episcopo electo et confirmato, et nondum in sacris ordinato. Et ex vi juris divini posset Episcopus consecratus esse unius uxoris vir, et nihilominus esset in statu perfectionis. Ratio est, quia illa consilia eorumque observantia non continent formalem perfectionem, sed sunt instrumenta ad illam acquirendam; sine illis tamen potest inveniri perfectio; et ideo etiam potest sine illis status consistere, qui ex se hominem perfectum requirat, et ad opera perfecta obliget; quod pertinet ad statum perfectionis exercendæ. Sicut status regius dici potest status prudentiæ et fortitudinis, non quia illas præbeat nec doceat quomodo acquirendæ sint, sed quia illas de se postulat ac supponere debet, ut tale munus convenienter exerceatur; et simili modo munus Doctoris seu docentis dici potest quasi status doctrinæ, non quia faciat doctum hominem, sed quod in illo talem perfectionem supponit ac requirit. Ad hunc ergo modum status Episcopi status perfectionis seu viri perfecti merito appellatur.

CAPUT XVI.

UTRUM EPISCOPALE VINCULUM JURE DIVINO INDISSOLUBILE SIT, VEL UNDE IMMUTABILITATEM HABEAT.

1. *Opinio asserentium Episcopos teneri ex jure divino ad permanendum in munere suscepto.* — In hoc puncto variæ sunt opiniones. Prima docet Episcopos obligari ad perpetuo permanendum in munere suscepto ex jure divino et naturali. Ita docet Cajet. 2. 2, q. 184, art. 6, solumque id probat, quia Episcopus ex vi suæ institutionis est causa principalis effectuum seu actionum ad munus suum pertinentium; sed causa principalis ex natura sua tenetur assistere suo effectui: ergo et Episcopus ex jure naturæ tenetur ad opera sui muneris, ac subinde ad opera perfectionis exercenda, qualia sunt ea, per quæ salus animarum procuratur. Eadem opinionem tenet Vasq., tom. 3, in tertia parte, disp. 241, c. 1, 3 et 5, licet ex fundamento distincto, et consequenter in sensu longe diverso. Fundamentum ergo ejus est, quia vinculum Episcopi cum sua Ecclesia ex divino jure est indissolubile ac perpetuum. Ex quo principio optime sequitur Episcopatum vi sua obligare Episcopum, ut perpetuo in suo munere permaneat; ideoque constituere illum in statu spirituali, non minus quam matrimonium carnale constituat personas in statu humano seu civili. Illud autem fundamentum probat ex antiquis Pontificum decretis agnoscentibus hoc matrimonium spirituale inter Episcopum et suam Ecclesiam: ut sunt Evarist., in epist. 2, in principio, et Calixt. I, in epist. 2, c. 3; et juvant alia decreta, quæ absolute prohibent ne Episcopus Ecclesiam, quam semel accepit, deserat, etiam propter quietem religionis, ut declarat Liberius Papa, in epistola ad omnes Episcopos; nec propter transitum ad aliam Ecclesiam, ut disponunt Julius I, epist. 4; Leo I, epist. 82, alias 88; Gelas., epist. 6; et Pelag. II, epist. 2; et Concilium Antioch. II, c. 25; et Concilium Sardicens., cap. 1. Maxime vero fundatur prohibitio in hoc, quod primum vinculum est indissolubile. Nam si esset ex se dissolubile, posset Episcopus sua voluntate illud dissolvere cum priori Ecclesia, et aliud cum alia, sua voluntate, contrahere, si alia libere etiam consentiret, sicut fieri potest in omni contractu humano dissolubili.

2. *Quo præcipue nititur hæc sententia.* —

Primum argumentum. — *Secundum.* — *Tertium.* — *Quartum.* — *Quintum.* — Maxime vero nititur hæc sententia in Decretalibus Innocentii III, qui hoc modo videtur antiqua decreta explicare. Nam in cap. *Inter corporalia*, de Translat. Episc., ex eo quod spiritualia firmitiora sunt, et difficilius dissolvuntur quam corporalia, sic infert: *Dubitari non debet quin omnipotens Deus spirituale conjugium, quod est inter Episcopum et Ecclesiam, suo tantum judicio reservaverit dissolvendum.* Quam illationem probat, quia vinculum carnalis matrimonii suo judicio reservavit Deus, cum dixit: *Quos Deus conjunxit, homo non separet*, Matt. 19. Ex quibus verbis duo sumuntur apparentissima argumenta. Unum est, quia nullum vinculum nullamve obligationem reservavit sibi Deus quoad dissolutionem vel dispensationem, nisi quæ jure ipso divino introducta est; sed vinculum spiritualis conjugii Episcopalis sibi Deus reservavit dispensandum; ergo est indissolubile jure divino. Aliud argumentum a fortiori sumitur ex vinculo matrimonii carnalis; nam (ut supponimus) illud est indissolubile jure divino; sed vinculum spirituale Episcopi firmitus est: ergo multo magis est de jure divino. Tertium etiam addi potest ex verbis quæ ipse Pontifex inferius subjungit; cum enim dixisset, quoties vinculum Episcopale per translationem, depositionem vel cessionem dissolvitur auctoritate Pontificis, divina auctoritate dissolvi, statim subinfert: *Et ideo tria hæc, quæ præmisimus, non tam institutione canonica, quam institutione divina, soli sunt Romano Pontifici reservata.* Unde sic concluditur: reservatio divina supponit institutionem divinam vinculi indissolubilis; sed quilibet modus dissolvendi hoc vinculum est reservatum Pontifici jure divino; ergo supponit indissolubilitatem in illo vinculo ex ipso jure divino. Quarto, hoc idem confirmat ipse Pontifex, in cap. *Licet*, seu ultimo ejusdem tituli, dicens: *Sicut matrimonium homo dissolvere nequit, sic etiam spirituale fœdus conjugii, quod est inter Episcopum et Ecclesiam, sine illius auctoritate dissolvi non potest, qui successor est Petri, et Vicarius Jesu Christi.* Quinto, addi possunt verba ejusdem Pontificis, in cap. *Nisi cum pridem*, de Renunt., vers. *Verum si: Propter laboris angustias aut persecutionis incursus non debes deserere sponsam tuam, cui desigendo manum apud extraneum te fide media copulasti.*

3. *An Episcopatus in hac sententia sit vinculum indissolubile jure divino positivo, an na-*